

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่ง ที่เป็นแหล่งกล้วยไม้ป่าอุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีกล้วยไม้พื้นเมืองที่เป็นกล้วยไม้อากาศและกล้วยไม้ดินถึง 167 สกุลรวม 1,140 ชนิด (อบฉันท, 2543) นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งปลูกและผลิตกล้วยไม้เขตร้อนที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่ง มีการส่งออกทั้งดอกและต้นกล้วยไม้ไปขายยังต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งของโลก สามารถทำรายได้เข้าประเทศปีละมากกว่า 3,000 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นปริมาณการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกและกล้วยไม้กระถางปีละ 2,650 ล้าน และ 780 ล้านบาทตามลำดับ โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2552) สกุลกล้วยไม้ที่มีความสำคัญในการตัดดอกและจำหน่ายต้น ได้แก่ *Arachnis*, *Cattleya*, *Cymbidium*, *Dendrobium*, *Oncidium*, *Phalaenopsis* และ *Vanda* เป็นต้น (สุกัญญา, 2546)

กล้วยไม้ *Phalaenopsis* จัดได้ว่าเป็นกล้วยไม้ที่ได้รับความนิยมสูงมาก ได้หวั้นมีการผลิตกล้วยไม้ *Phalaenopsis* ส่งขายในตลาดโลกมีมูลค่าสูงถึง 1,500 ล้านบาท (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2552) กล้วยไม้ *Phalaenopsis amabilis* ถือได้ว่าเป็นกล้วยไม้ที่เป็นพ่อแม่พันธุ์ของกล้วยไม้ *Phalaenopsis* ที่เป็นการค้าในปัจจุบัน ในขณะที่ *P. parishii* มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ต้นมีขนาดเล็ก ดอกมีรูปร่างและสีสวยแปลกตา ปากมีสีสันสดใส แต่ดอกมีขนาดเล็ก กลีบดอกบาง ก้านช่อดอกไม่ค่อยแข็งแรงและการขยายพันธุ์ตามธรรมชาติเกิดขึ้นได้น้อย (สลิล, 2549) จึงมีแนวคิดในการศึกษาวิธีการขยายพันธุ์และเพิ่มจำนวนชุดโครโมโซม *P. amabilis* และ *P. parishii* เพื่อใช้เป็นต้นพ่อแม่พันธุ์ในการปรับปรุงพันธุ์ ให้ได้ลูกผสมที่มีลักษณะแปลกใหม่ไปจากเดิม โดยต้นที่ได้จากพ่อแม่พันธุ์ที่มีจำนวนชุดโครโมโซมเป็นเตตราพลอยด์ มักให้ลูกผสมที่มีลักษณะดี กลีบดอกหนาและมีอายุการบานของดอกนาน และสามารถใช้ในการพัฒนาพันธุ์ต่อไปได้

การศึกษาครั้งนี้ จึงศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศของกล้วยไม้ *P. amabilis* และ *P. parishii* เพื่อให้ได้ต้นพันธุ์ดีในปริมาณมาก และหาระดับของสารละลายโคลชิซินและระยะเวลาที่เหมาะสม ต่อการชักนำให้เกิดการเพิ่มจำนวนชุดโครโมโซม

ของกล้วยไม้ *P. amabilis* และ *P. parishii* ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อการค้า และการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved